

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 22 din 18.01.2023

Dosarul nr. 1034/2021

Petiție nr. 9796/27.12.2021

Petentă: Uniunea Bisericilor Adventiste de Ziua a Șaptea din România

Reclamatul: Consiliul Superior al Magistraturii

Obiect: Imposibilitatea de a participa în ziua de sâmbătă la susținerea unei probe la examenul de admitere, din cauza convingerilor religioase

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentei

1. Uniunea Bisericilor Adventiste de Ziua a Șaptea din România – cu sediul în str. Erou Iancu Nicolae, nr. 38-38A, Voluntari, jud. Ilfov, Pipera

Numele și domiciliul reclamatului

2. Consiliul Superior al Magistraturii – cu sediul în București, Calea Plevnei, nr. 141B, București.

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare, sens în care au fost emise citațiile sub nr. 244/11.01.2022.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

4. Prin petiția formulată, petenta arată că prin Hotărârile CSM nr.124/27.07.2021 și nr. 125/27.07.2021 s-a decis organizarea concursului de admitere la INM în perioada 30.07.2021-05.04.2022 iar, în raport de Anexa 1 la hotărâre, proba scrisă pentru verificarea cunoștințelor juridice la drept civil și drept procesual civil a fost stabilită în data de 16.10.2021, într-o zi de sâmbătă.

5. Petenta învederează faptul că, în cadrul ședinței Plenului CSM din 27.07.2021, au fost adoptate hotărârile nr. 124/2021 și nr.125/2021, anterior fiind analizate și cererile adresate de către două membre ale Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea prin care acestea au solicitat ca, la stabilirea calendarului celor două concursuri, probele să nu fie organizate într-o zi de sâmbătă pentru a putea fi posibilă participarea la concurs, cu respectarea libertății religioase și de conștiință a celor care aparțin cultului religios menționat.

- 6.** Petenta arată că cererile au fost respinse de reclamată motivat de anvergura concursului și de costurile considerabile generate de organizare acestuia.
- 7.** În completarea petiției, petenta arată că, ulterior publicării calendarului privind examenele planificate, în cursul lunii august 2021, un alt membru al Bisericii Adventiste a solicitat reprogramarea probei stabilite într-o zi de sâmbătă, solicitând susținerea probei după apusul soarelui, ca soluție alternativă, de natură a nu afecta organizarea generală a concursului. Cu privire la această cerere, CSM s-a pronunțat în sensul exprimării refuzului de a reprograma proba scrisă, motivat de faptul că, anterior aprobării calendarului, plenul analizase deja problematica invocată prin petițiile formulate în acest sens de alți membri ai Bisericii Adventiste, sens în care au apreciat că nu se impune stabilirea calendarului de concurs într-o altă manieră.
- 8.** Petenta precizează că prin hotărârea CSM nr.182/18.11.2021 s-a aprobat organizarea examenului de capacitate al judecătorilor și procurorilor stagiați în perioada 26.11.2021-07.04.2022, iar potrivit anexei 1 la această hotărâre, proba scrisă de drept civil și de drept procesual civil a fost stabilită în data de 26.02.2022 - o zi de sâmbătă. În cadrul ședinței plenului CSM privind aprobarea hotărârii, a fost analizată și cererea formulată de un judecător stagiar prin care acesta a solicitat organizarea probelor într-o altă zi decât sâmbătă întrucât convingerile religioase nu îi permit prezentarea la un examen în ziua de sâmbătă, petenta arătând că și această cerere a fost respinsă de reclamatul CSM.
- 9.** În raport de cele mai sus expuse, petenta apreciază că discriminarea indirectă poate rezulta nu numai din aplicarea unui tratament diferit unor persoane aflate în situații similare, ci și din aplicarea aceluiași tratament unor persoane aflate în situații diferite. În acest sens, arată că acest tip de comportament reprezintă discriminare indirectă deoarece nu tratamentul este cel care diferă, ci efectele acestuia, care vor fi resimțite în mod diferit de către oameni având caracteristici diferite.
- 10.** Petenta apreciază că programarea uneia dintre probele concursurilor de admitere la INM fie că e vorba de admitere în magistratură ori susținerea examenului de capacitate, într-o zi de sâmbătă, reprezintă o practică de natură a produce efecte nefavorabile față de membrii Bisericii Adventiști de Ziua a Șaptea comparativ cu ceilalți candidați.
- 11.** În motivarea memoriului arată că libertatea de conștiință manifestată prin apartenența la un cult religios reprezintă un criteriu protejat, iar manifestarea credinței de către membrii Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea conform statutului de organizare, face ca stabilirea examenului într-o zi de sâmbătă să îi plaseze pe aceștia într-o situație în mod semnificativ mai nefavorabilă față de ceilalți candidați.
- 12.** Petenta apreciază că practica aparent neutră a CSM de a stabili cu recurență una dintre probele concursurilor organizate de acesta în zile de sâmbătă, este de natură să aducă atingere dreptului membrilor bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea la egalitatea de șanse în ocuparea unei funcții publice, drept garantat de constituție.
- 13.** În motivarea petiției petenta a depus hotărârile plenului CSM antamate în petiție.
- 14.** Prin concluziile scrise înregistrate sub numărul 2027/18.03.2022 petenta solicită respingerea aspectelor cuprinse în punctul de vedere formulat de reclamatul CSM ca fiind nefondate, susținând în continuare admiterea petiției și aplicarea sancțiunilor ce se impun.
- 15.** Față de argumentul adus în discuție de reclamat privind o hotărâre anterioară adoptată de CNCD în 2020, petenta arată că nu sunt situații similare întrucât acea

hotărâre viza o situație distinctă în sensul în care s-a analizat discriminarea în organizarea concursului într-o zi de sâmbătă însă, la acel moment, nu fuseseră formulate cereri de preschimbare a zilei de concurs anterior adoptării calendarului de concurs. Petenta, reiterând în acest sens, susține faptul că petiția depusă vizează un tratament discriminatoriu în contextul în care cererile de schimbare a datei de concurs au fost făcute anterior adoptării calendarului de concurs. Mai mult decât atât, apreciază că CSM nu a respectat recomandarea CNCD privind stabilirea calendarului în așa fel încât să permită și participarea membrilor Bisericii Adventiste Ziua a Șaptea.

Sușinerile reclamatului

16. Ca urmare a citației primite, reclamatul CSM a formulat un punct de vedere înregistrat sub nr. 1050/10.02.2022 prin care solicită respingerea petiției arătând că, în fapt, cadrul normativ de reglementare a concursurilor de admitere la INM, a concursului de admitere în magistratură precum și cel al examenului de capacitate al judecătorilor și procurorilor stagiați, desfășurate în anii 2021-2022, este reprezentat la nivel de legislație primară de Legea nr.192/2021, iar la nivel de legislație secundară se regăsesc hotărârile emise de plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin care se aprobă regulamentul privind examenele la INM.

17. Prin punctul de vedere formulat, reclamatul argumentează printr-o serie de dispoziții legale modul în care se organizează concursul de admitere în magistratură cât și examenul de capacitate al judecătorilor stagiați și al procurorilor stagiați.

18. Cu referire la cererile formulate în cursul lunii iulie 2021 de cele două membre ale Bisericii Adventiste privind stabilirea calendarului celor două concursuri solicitând ca probele să nu fie organizate într-o zi de sâmbătă pentru a putea fi posibilă participarea acestora cu respectarea libertății religioase de conștiință, reclamatul arată că a decis respingerea solicitărilor ținând cont de anvergura concursului dar și de costurile considerabile generate de organizarea acestuia, arătând în acest sens faptul că CSM și-a menținut poziția și față de restul cererilor formulate în acest sens.

19. Reclamatul arată că a răspuns solicitărilor primite privind modul de desfășurare a examenelor de la INM, apreciind că nu se impune stabilirea calendarului de concurs într-o altă manieră .

20. Prin punctul de vedere formulat, reclamatul arată că plenul CSM analizând cererile formulate de către membrii Bisericii Adventiste a reținut că în cadrul unui astfel de examen care se desfășoară o singură dată pe an (*fie că vorbim de admitere în cadrul INM fie că vorbim de examenele de capacitate ale magistraților stagiați*) și implică o perioadă de desfășurare în timp considerabilă plecând de la numărul mare al candidaților, apreciind că pot apărea tot felul de situații de ordin religios sau de orice altă natură care pot determina pe unii candidați să solicite modificarea calendarului de examen, iar în măsura în care asemenea solicitări ar fi admise, pe lângă faptul că ar duce la nesocotirea dispozițiilor legale și reglementare incidente în materia examenului de la INM, ar perturba organizarea și desfășurarea acestuia. În acest context, reclamatul apreciază că se poate crea un precedent care ar duce cu siguranță la perturbarea organizării acestor examene la nivel național.

21. Reclamatul antamează Hotărârea nr. 878/16.12.2020 adoptată de CNCD, privind o situație similară, potrivit căreia respingerea solicitării de reprogramare a uneia dintre probele unui concurs asemănător nu întrunește elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, existând o justificare obiectivă a refuzului, având în vedere anvergura concursului precum și

costurile considerabile generate de organizarea acestuia, astfel încât sarcina organizatorului de a reprograma unele dintre probe ar fi disproporționată în raport cu resursele și logistica implicate în organizarea și desfășurarea unui astfel de examen.

22. Reclamatul accentuează logica argumentației sale, susținând că, împingând la extrem această ipoteză, se pot ivi situații în care candidații la un astfel de concurs, care împărtășesc convingeri religioase diferite, să invoce imposibilitatea de susținere a unei probe de concurs în diferite zile ale săptămânii sau chiar în fiecare a zi a săptămânii, ceea ar conduce la un adevărat blocaj.

23. Reclamatul apreciază că, în situația supusă analizei, a existat o justificare obiectivă și rezonabilă, fiind păstrat un raport de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit, astfel că situația expusă de petentă excede sferei de aplicabilitate a art. 2 alin. (1) și art. 2 alin. (4) din Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările ulterioare.

24. Reclamatul întărește susținerile, arătând că un tratament discriminatoriu din perspectiva expusă de petentă s-ar fi conturat numai în ipoteza în care acestea nu i s-ar fi permis participarea la concurs din considerente ce țin de convingerile sale religioase sau i s-ar fi îngădit un astfel de drept. Or, în ceea ce o privește pe petentă, nu a existat niciun fel de condiționare a participării sale la concurs. De altfel, acesta reiterează faptul că, printre cerințele pe care legea le prevede pentru înscrierea și participarea la concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, nu se numără și aceea referitoare la o anumită confesiune religioasă a participanților.

25. Nu poate fi reținută nici ipoteza reglementată prin prevederile art. 11 alin. (1) din Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările ulterioare, care dispun în sensul: *“Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză”.*

25. Cu atât mai mult, reclamatul apreciază că nu sunt întrunite cerințele prevederilor art. 15 din Pagina 7 din 9 O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările ulterioare, potrivit cărora: *“Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare. Îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.*

26. Dimpotrivă, referitor la solicitările adresate Consiliului Superior al Magistraturii, având ca obiect schimbarea zilei de sâmbătă cu o altă zi în care să susțină proba scrisă de verificare a cunoștințelor juridice la drept civil și drept procesual civil stabilită potrivit calendarului de concurs, reclamatul arată că li s-a răspuns în mod prompt, argumentând motivele obiective ce au condus la respingerea unei astfel de solicitări.

27. Reclamatul adresează Colegiului director rugămintea de a se apleca cu maximă rigurozitate asupra tuturor argumentelor și aspectelor expuse în prezentul punct de vedere, întrucât problematica asupra căreia urmează să se pronunțe poate avea un impact covârșitor asupra concursurilor de acest gen ce urmează a se susține în viitor, putând genera atât nerespectarea dispozițiilor legale și regulamentare incidente în această materie, cât și aspecte extrem de sensibile cu privire la resursele de ordin uman, de logistică, de spațiu, financiare și multe altele pe care le implică organizarea și desfășurarea unor astfel de concursuri.

28. În raport de aspectele mai sus învederate, reclamatul solicit respingerea petiției.

IV. Cadrul legal aplicabil

29. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României

Art. 16

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.”

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2

„(1) Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale. ”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 9

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.”

Articolul 14 Interzicerea discriminării

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

STATUTUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE din 9 aprilie 2008 al Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România

Articolul 11

„Conform poruncii a patra a Decalogului, credincioșii adventiști de ziua a șaptea respectă sâmbăta, începând de vineri de la apusul soarelui până sâmbătă la apusul soarelui, ca zi de repaus și sărbătoare religioasă, rânduită de Dumnezeu pentru închinare, cultivare spirituală și servicii de cult, și nu desfășoară în această zi nicio lucrare în scopuri materiale sau de interes vremelnic, nici atunci când este vorba despre serviciu, școală sau serviciul militar.”

Analiza în prezenta cauză

30. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.¹

31. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- **la situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- **la situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat² în această situație.

32. Suntem în prezența unei posibile discriminări directe:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

33. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:³

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;

¹ Decizia nr. 349/2001, M.Of. nr. 240/2002

² Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

³ Art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată și republicată.

-tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;

-existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

34. Colegiul director a fost sesizat în vederea analizării Hotărârii CSM. Nr. 124/27.07.2021 cu privire la organizarea admiterii INM din perioada 30.07.2021-05.04.2022, una dintre probe fiind stabilită într-o zi de sâmbătă, astfel petenta considerând că în acest mod i s-a încălcat dreptul la educație garantat de Constituția României, precum și dreptul de a avea acces la profesia de magistrat, pe criteriile de apartenență la un cult religios - Biserica Adventistă de ziua a Șaptea.

35. Dreptul privind nediscriminarea interzice situațiile în care persoanele sau grupurile de persoane aflate în situație similară sunt tratate diferit, precum și situațiile în care persoanele sau grupurile de persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic (Carson și alții/Regatul Unit, D.H. și alții/ Republica Cehă, Burden/Regatul Unit).

36. Colegiul director reține importanța asigurării securității acestui examen precum și spațiile necesare desfășurării tuturor probelor de concurs.

37. Astfel, de regulă, aceste concursuri se desfășoară în incinta unor universități, implicând asigurarea unor spații generoase întrucât la fiecare sesiune organizată există un număr mare de candidați înscriși. Nu trebuie omis nici aspectul referitor la întrunirea comisiilor de concurs, cele de organizare a concursului și cele de examinare, care, în ipoteza stabilirii unor alte zile de desfășurare a probelor decât cele prevăzute în calendarul de concurs, ar presupune un efort suplimentar din punct de vedere al logisticii umane precum și de ordin financiar. De asemenea, având în vedere importanța acestui examen, și securitatea care este asigurată de jandarmerie este pe măsură.

38. În speță, nu apartenența petentei la cultul religios Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea a determinat, în mod direct, efectul defavorabil al practicii aparent neutre a CSM-ului, ci existența unui factor care nu poate fi disociat de criteriul protejat și anume aplicarea Statutului Biserici, care impune credincioșilor adventiști de ziua a șaptea să respecte ziua de sâmbătă ca zi de repaos și sărbătoare religioasă.

39. Eventualitatea organizării unei probe separate pentru persoanele ce aparțin unei anumite religii nu subzistă întrucât nu ar fi organizată în deplină egalitate și securitate.

40. Dacă analizăm și din punctul de vedere a altor culte religioase, unde ziua de repaos este stabilită duminica, s-ar genera și în acest caz o discriminare pozitivă. Astfel, se analizează dacă organizarea unor probe într-o zi de sâmbătă este justificată obiectiv și rezonabil conform art. 2 alin. (1) O.G. 137/2000, republicată.

41. Astfel, prin interpretarea art. 11 alin (1) al O.G. 137/2000, republicată nu poate fi reținută ipoteza refuzului la concursul INM, întrucât petentei nu i s-a încălcat niciun drept și nu a fost supusă niciunui refuz. De asemenea, facem precizarea că Institutul Național al Magistraturii nu face parte din sistemul național de învățământ și educație și nu este suspus dispozițiilor legale în vigoare. Această instituție a fost înființată în scopul formării inițiale a judecătorilor și procurorilor, nu se poate concluziona în mod valid că efectele produse de organizarea de către INM a uneia dintre probele de concurs într-o zi de sâmbătă, prin limitarea dreptului de acces al reclamatei la cursurile organizate de INM, ar încălca dreptul fundamental al acesteia la educație.

42. Suntem în prezenta unui tratament diferențiat. Cu toate acestea, CEDO consacră anumite împrejurări prin care este permis: „tratamentul diferențiat al persoanelor aflate

în situații similare (...) este discriminatoriu dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă; cu alte cuvinte, dacă nu urmărește un obiect legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele întrebuintate și obiectivul avut în vedere.” (CEDO, Burden/Regatul Unit).

43. Astfel, Colegiul director consideră că suntem în prezența unui concurs de o mare anvergură, ce necesită o organizare complexă ce se desfășoară în mai multe etape (mai multe probe), necesită spații generoase, personal atât pentru supraveghere cât și pentru corectarea lucrărilor, asigurarea securității precum și alte aspecte ce țin de întreaga logistică a desfășurării examenului, aspecte pe deplin dovedite, iar eventuala modificare a acestor date ar fi fost de natură să conducă la perturbări importante în organizarea concursului cu consecințe negative în privința drepturilor și obligațiilor celorlalți participanți la concurs, cât și în privința gestionării bugetului pentru organizarea concursului, cu afectarea în mod direct a taxei de participare.

44. În concluzie, Colegiul director decide că nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000, republicată întrucât suntem în prezența unei justificări obiective și rezonabile, proporționale cu scopul urmărit.

45. În practică similară cu cea decisă de Colegiul director în prezenta cauză se regăsește și în Decizia nr. 1088/30.03.2006 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

46. Opinie separată cu privire la constatare, exprimată de dna. Maria Moța, dna. Cerasela Bănică și dl. Raiu Cătălin – membri în Colegiul director

- Decizia Curții Supreme de Justiție din Statele Unite ale Americii în favoarea lui Adeil Sherbert (1963), membră a Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea, care și-a pierdut locul de muncă în urma refuzului de a lucra sâmbăta a dus la sistematizarea unei jurisprudențe care a servește în continuare drept reper pentru discernerea cazurilor de discriminare religioasă și care constă în validarea simultană a patru criterii:

a) **petentul să fie în mod sincer adeptul respectivei credințe religioase**; acest criteriu este respectat în cazul de față pentru că petentul este cultul religios din care fac parte celor două persoane și astfel validează intențiile religioase sincere ale celor două persoane;

b) **acțiunea autorităților să fi creat o povară substanțială petentului**; acest criteriu este prezent pentru că cele două persoane au pierdut șansa de a fi admise în cadrul Institutului Național al Magistraturii prin promovarea unui concurs;

c) **absența interesului convingător al statului** și care presupune că CSM trebuia să demonstreze că nu putea organiza în alte condiții concursul, mai ales că atât Institutul Național al Magistraturii, cât și Consiliul Superior al Magistraturii au fost înștiințate din timp asupra imposibilității participării celor două candidate la probele programate sâmbăta;

d) **lipsa acțiunii din partea autorităților publice de a-și urmări interesul legitim** (în acest caz – organizarea concursului) într-o manieră cât mai puțin restrictivă sau împovărătoare pentru exercitarea libertății religioase;

- Astfel, pe de o parte, considerăm că era necesar din partea Consiliului Superior al Magistraturii să depună eforturi pentru organizarea concursului de admitere în INM în condiții care să țină cont de eventualele solicitări pentru evitarea programării probelor în zilele de sâmbătă, care sunt zile de *observance* (respectarea regulilor religioase) nu doar în cazul credincioșilor adventiști, ci și a celor evrei. Pe de altă parte, considerăm că eforturile autorităților de a respecta diferitele zile de închinare trebuie circumscrise unui cadru de *reasonable accommodation* (acomodare rezonabilă), astfel încât să nu fie pusă în pericol acțiunea legitimă și necesară a autorității publice.

- Observăm totodată faptul că prin sentința civilă a Curții de Apel București nr. 1488/25.10.2021 prin care a fost anulată hotărârea Colegiului Director al CNCD nr. 878/16.12.2020, sentință civilă pronunțată într-un caz asemănător, Curtea, chiar dacă a anulat hotărârea Colegiului Director al CNCD, a admis faptul că „practica aparent neutră a pârâtului CSM a fost de natură a aduce atingere dreptului acesteia (n.n. unei petente membră a Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea) la egalitatea de șanse în ocuparea unei funcții publice”.

- Ținând cont de aceste aspecte, opinia noastră este aceea că:

1. Se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare în conformitate cu dispozițiile art 2 alin.1 și art 15 din OG 137/2000.

2. Sancțiunea care s-ar aplica ar fi cea a “avertismentului” față de reclamatul CSM, conform art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 din O.G. nr. 2 din 2001.

3. Recomandarea către reclamat ca, pe viitor, să identifice și să utilizeze resurse umane și de logistică pentru a oferi șanse egale tuturor participanților înscriși la concursurile de admitere în Institutul Național al Magistraturii, ținând cont de faptul că exercitarea libertății religioase nu trebuie să fie un impediment în accederea într-o funcție publică.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu șapte voturi „pentru” și trei „împotriva” ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000, republicată;
2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SULIMAN SECYL – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

Data redactării: 09.05.2023

Redactată și motivată: Asztalos Csaba Ferenc, Alexandrescu Andra Elena (pct. 29-45)

pct. 46 Cătălin Valentin Raiu (Maria Moța, Cerasela Bănică)

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.